

Oktober 2018

Voldsudsattes opholdskommune under ophold på krisecenter eller i boform efter servicelovens §§ 109 eller 110

Det har stor betydning for den enkelte voldsudsatte person at få klarhed over, hvor man skal henvende sig ifm. opskrivning til bolig, ansøgning om udbetaling af ydelser mv. Lev Uden Vold får på den baggrund mange henvendelser fra krisecentrene, om hvilken kommune der er den voldsudsatte persons opholdskommune i retlig forstand. Med dette notat vil vi derfor forsøge at redegøre for nogle af de største tvivlsspørgsmål.

For det første anvendes begreberne handlekommune og opholdskommune ofte i flæng. De to begreber dækker over det samme. Retssikkerhedsloven opererer med termen opholdskommune, der er den kommune, der har pligt til at yde hjælp til borgeren. Denne kommune er ikke altid den kommune, som den pågældende borger fysisk opholder sig i på det tidspunkt, hvor borgeren ønsker at søge om fx udbetaling af en ydelse. I det følgende anvendes retssikkerhedslovens terminologi.

Hvad er en opholdskommune?

Opholdskommunen er den kommune, der har pligt til at yde hjælp til borgeren, jf. retssikkerhedslovens § 9, stk. 1. En person har opholdskommune der, hvor personen har sin bopæl eller sædvanligvis opholder sig, jf. samme lovs § 9, stk. 2. For voldsudsatte, som har ophold i et tilbud efter servicelovens §§ 109 eller 110, bliver spørgsmålet derfor, hvornår opholdet har en sådan karakter og/eller varighed, at den voldsudsatte person får opholdskommune i den kommune, som tilbuddet er beliggende i.

Handleansvar for opholdskommunen efter servicelovens regler

Retssikkerhedslovens § 9, stk. 7 dikterer, at den oprindelige opholdskommune (personens tidligere bopælskommune) har pligt til at yde hjælp efter serviceloven, når en borger tager ophold i et tilbud under §§ 109 eller 110 beliggende i en anden kommune. Denne pligt består, så længe personen har ophold i boformen eller en tilsvarende boform, jf. § 9, stk. 8. Det vil sige, at handleforpligtelsen ift. den hjælp, som borgeren skal ydes efter serviceloven, bevares for den tidligere hjemkommune, selvom personen flytter fra ét krisecenter/botilbud til et nyt, som evt. kan være beliggende i en tredje kommune. Forpligtelsen til at yde hjælp efter serviceloven gælder både betalingen for borgerens ophold på krisecenteret/i boformen og al anden hjælp, som skal ydes efter serviceloven – eksempelvis børnefaglige undersøgelser og støtte efter servicelovens bestemmelser.

Dette indebærer i praksis, at en voldsudsat borger, som har taget ophold på krisecenter eller mandecenter efter servicelovens §§ 109 og 110, som er beliggende i en anden kommune end borgerens bopælskommune, kan have to forskellige kommuner med handleansvar i juridisk

forstand, alt efter hvilken lovgivning hjælpen udspringer af. Dette skyldes, at pågældende i mange tilfælde ender med både at have en tidligere hjemkommune, som er ansvarlig efter servicelovens regler, og en ny opholdskommune, som er ansvarlig på andre områder - eksempelvis vedrørende ydelser efter lov om aktiv socialpolitik.

Hvornår etablerer en borger ny opholdskommune på andre regelområder end serviceloven?

Som det fremgår ovenfor, har en person opholdskommune der, hvor personen har sin bopæl eller sædvanligvis opholder sig. For voldsudsatte personer, som har ophold på krisecenter eller i boform, bliver spørgsmålet derfor ofte, hvorvidt – og hvornår – de i kraft af deres krisecenterophold erhverver ny opholdskommune i retssikkerhedslovens forstand.

Det er en konkret vurdering, hvornår en person erhverver ny opholdskommune efter retssikkerhedslovens § 9, stk. 2. Når borgeren henvender sig til kommunen, må kommunen vurdere, om borgeren har en sådan tilknytning til kommunen, at retssikkerhedslovens § 9, stk. 2 finder anvendelse. Som beskrevet har en person opholdskommune der, hvor personen har sin bopæl eller sædvanligvis opholder sig. Hvornår et ophold på krisecenter/mandecenter har en sådan karakter og varighed, at der erhverves opholdskommune her, kan vi ikke sige noget håndfast om. Dog vil enkelte dages ophold ikke være tilstrækkeligt til, at dette sted kan karakteriseres som værende der, personen ”sædvanligvis opholder sig”.

Det fremgår af forarbejderne til retssikkerhedslovens § 9, stk. 2, at borgerens tilmelding til folkeregisteret ikke er afgørende, men at den indgår i kommunens samlede vurdering af borgerens tilknytning til kommunen. Hvis den voldsudsatte person bliver registreret med folkeregisteradresse på krisecenteret/mandecenteret, vil det derfor altid bero på en konkret vurdering, hvorvidt personen har erhvervet ny opholdskommune efter retssikkerhedslovens § 9, stk. 2.

Ingen borgere må stå uden opholdskommune

Retssikkerhedslovens ”sikkerhedsnet” i § 9, stk. 12 beskriver, hvad der sker, hvis den oprindelige opholdskommune ikke længere ønsker at varetage borgerens interesser under krisecenteropholdet. Ved uenighed mellem to eller flere kommuner om, hvilken kommune der er en persons opholdskommune, og derfor har handleansvaret over for vedkommende, skal den af de uenige kommuner, som personen har eller senest har haft folkeregisteradresse i, fungere som opholdskommune, indtil det er afklaret, hvilken kommune der er rette opholdskommune. Således vil borgeren – i hvert fald i den mellemliggende periode – overgå til den kommune, som krisecenteret er beliggende i, hvis borgeren har flyttet adresse hertil. Se mere herom i afsnittet ”Uenighed mellem to eller flere kommuner om opholdskommuneforpligtelsen”. Dog skal det igen understreges, at denne overgang til krisecenter-kommunen ikke gælder hjælp efter serviceloven, men derimod anden hjælp i kommunalt regi, fx tildeling af ydelser, visitation til boligtilbud, beskæftigelsesindsats mv.

Det har ofte stor betydning for borgeren, hvilken kommune der bliver borgerens nye opholdskommune. Det skyldes især, at erhvervelse af ny opholdskommune bliver ensbetydende med, at borgeren ikke kan få anvist en akutbolig i den oprindelige hjemkommune, fordi denne opskrivningsmulighed kun er for kommunens borgere. Derfor oplever vi, at mange personer, som er indskrevet på krisecenter, ikke har reel mulighed for at vende hjem til den kommune, de kom fra. Dette skyldes, at de ikke kan få anvist en ny bolig og har måttet opgive deres oprindelige bolig, oftest fordi voldsudøver fortsat bo der.

De retsområder, som opholdskommunens kompetencer er gældende for, fremgår af bekendtgørelse nr. 1249 af 13/11 2017 om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Uenighed mellem to eller flere kommuner om opholdskommuneforpligtelsen

Opstår der uenighed om, hvilken kommune der er en persons opholdskommune, finder retssikkerhedslovens § 9, stk. 12 som nævnt anvendelse:

Stk. 12. Opstår der uenighed mellem to eller flere kommuner om, hvilken kommune der er en persons opholdskommune, må den af de uenige kommuner, som personen har eller senest har haft folkeregisteradresse i, fungere som opholdskommune, indtil det er afklaret, hvilken kommune der er rette opholdskommune. Når rette opholdskommune er blevet bestemt, og den fungerende opholdskommune ikke er personens opholdskommune, yder opholdskommunen refusion for den fungerende opholdskommunes udgifter i den periode, hvor uenigheden har bestået. Refusionen beregnes som refusion efter § 9 c, stk. 1.

Oplever en voldsudsat person at stå i en situation, hvor ingen kommune vil tage ansvaret på sig, kan der rettes henvendelse til Ankestyrelsen herom. Styrelsen vil derefter kontakte den kommune, som – i hvert fald midlertidigt – har ansvaret for at agere opholdskommune.

Lev Uden Volds juridiske rådgivning bistår gerne personer, som har været udsat for vold i nære relationer, med at få skabt klarhed omkring det kommunale ansvar.

Delegation til den nuværende faktiske opholdskommune

Den oprindelige opholdskommune til en borger med ophold på krisecenter eller boform kan efter retssikkerhedslovens § 9, stk. 11 vælge at delegere udøvelsen af sine opgaver til borgerens faktiske opholdskommune:

”Stk. 11. Kommunalbestyrelsen i en kommune, der efter stk. 7 eller 9 har pligt til at yde hjælp til en person efter lov om social service, kan efter aftale med opholdskommunen, jf. stk. 2, bemyndige denne til helt eller delvis at varetage udøvelsen af sine opgaver i forhold til den pågældende.”

Delegation kan omfatte alle opgaver, herunder myndighedsopgaver, i alle sager efter serviceloven, hvor kommunen er oprindelig opholdskommune for personer, der har fået ophold i et botilbud

m.v. i en anden kommune. Kommunalbestyrelsen kan også delegere visse opgaver som fx udarbejdelse af børnefaglig undersøgelse efter servicelovens § 50 vedr. voldsudsattes barn.

Det er alene varetagelsen af udøvelsen af opgaver efter serviceloven, der kan delegeres. Ansvaret ligger således stadig hos den delegerende kommune. Bemærk, at borgerens eventuelle klager over afgørelser efter serviceloven, uanset om de er truffet efter delegation, skal rettes til den oprindelige opholdskommune

En forudsætning for delegation er, at borgerens faktiske opholdskommune (i denne kontekst betydende krisecenter-kommunen) er villig til at modtage delegationen, herunder de retningslinjer som den delegerende kommune ønsker skal gælde for varetagelsen af opgaven. Kan der ikke opnås enighed mellem kommunerne herom, kan der ikke ske delegation.

Borgeren har ikke mulighed for at modsætte sig delegationen, hvis kommunerne er enige om, at delegation skal ske.

Opholdskommune for voldsudsattes børn

Et barn eller en ung under 18 år har samme opholdskommune som forældrene, jf. § 9 a, stk. 2. Barnet vil som oftest erhverve ny opholdskommune samtidig med forælderen, hvis barnet er medindskrevet på et krisecenter eller mandecenter. Hvis barnet fortsat er bopælsregistreret på hjemadressen, vil der dog kunne opstå tilfælde, hvor barnet bibeholder hjemkommunen som opholdskommune, selvom den voldsudsatte forælder erhverver ny opholdskommune.

Opholdskommune for personer med bopæl i udlandet

Spørgsmålet om opholdskommune for personer, der ikke har bopæl i Danmark, behandles i kapitel 2 i bekendtgørelse nr. 1249 af 13. november 2017 om retssikkerhed og administration på det sociale område. Dette vil ikke blive behandlet nærmere her.

Her kan du læse mere

- Vejledning nr. 10283 af 7. december 2017 om retssikkerhed og administration på det sociale område, afsnit VI (tilgængelig på www.retsinformation.dk)
- Ankestyrelsens principafgørelse 62-16 (tilgængelig på www.ankestyrelsen.dk)

BILAG: Uddrag af lovbekendtgørelse nr. 1064 af 21. august 2018 om retssikkerhed og administration på det sociale område

Kapitel 3

Opholdskommune og mellemkommunal refusion

Almindelige bestemmelser

§ 9. Opholdskommunen har pligt til at yde hjælp, jf. dog stk. 7 og 9 og § 9 a, stk. 4 og 7.

Stk. 2. En person har opholdskommune, hvor personen har sin bopæl eller sædvanligvis opholder sig, jf. dog § 9 b, stk. 2.

Stk. 3. Ægtefæller har opholdskommune, hvor den fælles bopæl er.

Stk. 4. Børne- og socialministeren fastsætter regler om opholdskommune for personer, som opholder sig eller har fast bopæl i udlandet.

Stk. 5. Beskæftigelsesministeren fastsætter regler om, hvilken kommune der har handleforpligtelsen i sager efter lov om sygedagpenge.

Stk. 6. Opholdskommunen kan, når der er særlige grunde til det, indgå aftale med en tidligere opholdskommune om, at denne fortsat har forpligtelsen til at yde hjælp. En sådan aftale er betinget af samtykke fra den, som modtager hjælpen.

Stk. 7. Den oprindelige opholdskommune har uanset stk. 1 pligt til at yde hjælp efter lov om social service, når denne kommune eller anden offentlig myndighed har medvirket til, at personen i en anden kommune har fået ophold i

- 1) boformer efter §§ 107-110 og 192 i lov om social service,
- 2) boliger efter § 115, stk. 4, jf. § 105, stk. 2, i lov om almene boliger m.v.,
- 3) institutioner under sygehusvæsenet,
- 4) institutioner under Kriminalforsorgen eller
- 5) boliger, boformer m.v., der træder i stedet for og kan sidestilles med boformer m.v. under nr. 1-4.

Stk. 8. Pligten efter stk. 7 består, så længe personen har ophold i det pågældende botilbud eller et tilsvarende botilbud eller et tilbud omfattet af stk. 9. Pligten til at yde hjælp i anledning af en persons ophold i en boform efter § 110 i lov om social service består dog, indtil den pågældende har erhvervet ny opholdskommune.

Stk. 9. Den oprindelige opholdskommune har uanset stk. 1 pligt til at yde hjælp efter lov om social service, når en person har fået ophold i en anden kommune i

- 1) en af KFUM's soldaterrekreationer drevet af KFUMs Soldatermission,
- 2) et veteranhjem drevet af Fonden Danske Veteranhjem eller
- 3) Veteranbo drevet af KFUMs Soldatermission.

Stk. 10. Pligten efter stk. 9 består, så længe personen har ophold i det pågældende tilbud, et andet tilbud omfattet af stk. 9 eller et botilbud omfattet af stk. 7. Pligten til at yde hjælp består dog, indtil den pågældende har erhvervet ny opholdskommune.

Stk. 11. Kommunalbestyrelsen i en kommune, der efter stk. 7 eller 9 har pligt til at yde hjælp til en person efter lov om social service, kan efter aftale med opholdskommunen, jf. stk. 2, bemyndige denne til helt eller delvis at varetage udøvelsen af sine opgaver i forhold til den pågældende.

Stk. 12. Opstår der uenighed mellem to eller flere kommuner om, hvilken kommune der er en persons opholdskommune, må den af de uenige kommuner, som personen har eller senest har haft folkeregisteradresse i, fungere som opholdskommune, indtil det er afklaret, hvilken kommune der er rette opholdskommune. Når rette opholdskommune er blevet bestemt, og den fungerende opholdskommune ikke er personens opholdskommune, yder opholdskommunen refusion for den fungerende opholdskommunes udgifter i den periode, hvor uenigheden har bestået. Refusionen beregnes som refusion efter § 9 c, stk. 1.

Stk. 13. Stk. 12 finder tilsvarende anvendelse, hvis der opstår uenighed mellem to kommuner om, hvilken kommune der har pligt til at yde hjælp, jf. stk. 7 og 9 og § 9 a, stk. 7.

Personer under 18 år

§ 9 a. Opholdskommunen for et barn eller en ung under 18 år har pligt til at yde hjælp, jf. dog § 9 b.

Stk. 2. Et barn eller en ung under 18 år har samme opholdskommune som forældrene, jf. dog stk. 3-5. Et barn eller en ung under 18 år, der bor mest hos den ene af forældrene, har opholdskommune hos denne. Hvis barnet eller den unge bor lige meget hos begge forældre, har barnet eller den unge opholdskommune, hvor det er tilmeldt folkeregistret.

Stk. 3. Et barn eller en ung under 18 år, der ikke bor sammen med nogen af forældrene, og som har klaret sig selv, har selvstændig opholdskommune.

Stk. 4. Forældremyndighedsindehaverens opholdskommune har pligt til at yde hjælp efter kapitel 11 i lov om social service. Er et barn eller en ung under 18 år anbragt uden for hjemmet, får barnet eller den unge dog selvstændig opholdskommune i den kommune, som har truffet afgørelse om anbringelsen efter kapitel 11 i lov om social service. Bliver et barn eller en ung, der har selvstændig opholdskommune efter 2. pkt., visiteret til en kommune efter integrationslovens § 10, får barnet eller den unge selvstændig opholdskommune i denne kommune fra det tidspunkt, hvor ansvaret for den pågældende overgår til kommunalbestyrelsen, jf. integrationslovens § 4. Barnets eller den unges selvstændige opholdskommune samarbejder med forældremyndighedens indehavers opholdskommune om at løse familiens problemer og hører forældremyndighedsindehaveren samt barnet eller den unge, inden der træffes afgørelse efter kapitel 11 i lov om social service. Barnets eller den unges selvstændige opholdskommune træffer afgørelser vedrørende barnets eller den unges forhold. Afgørelser, der er målrettet forældremyndighedsindehaveren, træffes af forældremyndighedsindehaverens opholdskommune.

Stk. 5. En ung under 18 år, der selv har ansvar for at forsørge en ægtefælle eller et barn, har selvstændig opholdskommune.

Stk. 6. Forældremyndighedens indehavers opholdskommune kan, når der er særlige grunde til det, uanset bestemmelsen i stk. 4, 2.-4. pkt., indgå aftale med barnets eller den unges

opholdskommune om, at den er handlekommune i forhold til barnet eller den unge. En sådan aftale er betinget af, at forældremyndighedens indehaver og den unge over 15 år giver samtykke.

Stk. 7. Har en ung under 18 år selvstændig opholdskommune efter stk. 4, 2. eller 3. pkt., bevarer denne kommune uanset § 9, stk. 1, pligten til at yde hjælp efter lov om social service, når den unge fylder 18 år, hvis kommunen eller anden offentlig myndighed har medvirket til, at den pågældende i umiddelbar forlængelse af anbringelsen får ophold i en boform omfattet af § 9, stk. 7, eller hvis den pågældende ved det fyldte 18. år får opretholdt sin anbringelse i plejefamilie efter § 76 a i lov om social service. § 9, stk. 8, 11 og 13, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 8. Får en ung i umiddelbar forlængelse af sin opretholdte anbringelse i plejefamilie efter § 76 a i lov om social service ophold i en boform omfattet af § 9, stk. 7, bevarer den kommune, der efter stk. 7 har pligten til at yde hjælp efter lov om social service, denne pligt. § 9, stk. 8, 11 og 13, finder tilsvarende anvendelse.

Ophold uden for opholdskommunen

§ 9 b. En person, som opholder sig midlertidigt uden for opholdskommunen, har ret til personlig og praktisk hjælp efter § 83 i lov om social service i den kommune, hvor personen midlertidigt opholder sig, når personen forud for det midlertidige ophold er blevet bevilget personlig og praktisk hjælp i opholdskommunen. Døende, for hvem der efter § 119 i lov om social service udbetales plejevederlag i en anden kommune end opholdskommunen, har efter § 83 i lov om social service ret til personlig og praktisk hjælp i den kommune, hvor plejeforholdet finder sted, uanset om hjælp forud herfor er blevet bevilget af opholdskommunen.

Stk. 2. Plejevederlag og hjælp til sygeplejeartikler og lign., jf. §§ 120 og 122 i lov om social service, udbetales af den kommune, hvori plejeforholdet finder sted.

Stk. 3. En ægtefælle eller et barn, som opholder sig uden for opholdskommunen, jf. § 9, stk. 3, og § 9 a, stk. 2, har ret til nødvendig hjælp, uanset at opholdet ikke er midlertidigt. Hjælpen gives af den kommune, hvor familiemedlemmet aktuelt har ophold.

Mellemkommunal refusion

§ 9 c. Opholdskommunen har ret til at få dækket sin andel af udgifterne til hjælp efter lov om social service, lov om aktiv socialpolitik, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, lov om individuel boligstøtte, § 52, stk. 1, i lov om social pension og § 50, stk. 1, i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. af den tidligere opholdskommune efter stk. 2-6. Bliver et barn eller en ung, der er anbragt uden for hjemmet, eller over for hvem der er iværksat foranstaltninger efter § 76, stk. 3, i lov om social service, visiteret til en kommune efter integrationslovens § 10, ydes refusion efter stk. 2, nr. 6, og stk. 4 dog af denne kommune.

Stk. 2. Opholdskommunen har ret til refusion, når den tidligere kommune eller anden offentlig myndighed har medvirket til, at en person får ophold i

- 1) boformer efter §§ 107-110 og 192 i lov om social service,
- 2) boliger efter § 115, stk. 4, jf. § 105, stk. 2, i lov om almene boliger m.v.,
- 3) institutioner under sygehusvæsenet,
- 4) institutioner under Kriminalforsorgen,

5) boliger, boformer m.v., der træder i stedet for og kan sidestilles med boformer m.v. under nr. 1-4,

6) anbringelsessteder for børn og unge efter § 66 i lov om social service eller

7) døgnophold efter § 76 a i lov om social service.

Stk. 3. Opholdskommunen har ret til refusion, når en person har fået ophold i en anden kommune i

1) en af KFUM's soldaterrekreationer drevet af KFUMs Soldatermission,

2) et veteranhjem drevet af Fonden Danske Veteranhjem eller

3) Veteranbo drevet af KFUMs Soldatermission.

Stk. 4. Opholdskommunen har ret til refusion fra den kommune, der har truffet afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet, når der iværksættes foranstaltninger for den unge efter § 76, stk. 3, i lov om social service. Når den kommune, der har truffet afgørelse om anbringelsen, selv har ret til refusion efter stk. 6, ydes refusionen dog af den kommune, der var refusionspligtig efter stk. 6.

Stk. 5. Opholdskommunen har ret til refusion efter stk. 1, når en person er flyttet til et tilsvarende tilbud i en anden kommune efter

1) § 108, stk. 2, og § 192 i lov om social service,

2) § 58 a i lov om almene boliger m.v. eller

3) lov om friplejeboliger.

Stk. 6. Opholdskommunen har ret til refusion, når en person får ophold i et tilbud som nævnt i stk. 2, 4 og 5 og den tidligere opholdskommune var bekendt med de forhold, der begrundet tilbuddet, og det var åbenbart, at der måtte gribes ind. En opholdskommune har ligeledes ret til refusion efter stk. 1, når et barn eller en ung får ophold i et anbringelsessted, jf. § 66 i lov om social service, som følge af en tidligere opholdskommunes beslutning om hjemgivelse, når det er åbenbart, at beslutningen om hjemgivelse var ubegrundet.

Stk. 7. Opholdskommunen refunderer udgifter til personlig og praktisk hjælp efter § 83 i lov om social service under en persons midlertidige ophold i en anden kommune, jf. § 9 b, stk. 1. Endvidere refunderer opholdskommunen udgifter til plejevederlag og hjælp til sygeplejeartikler og lign., jf. §§ 120 og 122 i lov om social service, under en persons ophold i en anden kommune, jf. § 9 b, stk. 2. I tilfælde omfattet af § 9, stk. 7 og 9, og § 9 a, stk. 7, ydes refusion efter 1. og 2. pkt. dog af den kommune, der har pligt til at yde hjælp efter lov om social service.

Stk. 8. Opholdskommunens udgifter til førtidspension efter kapitel 3 og § 52, stk. 1, i lov om social pension og § 5 i lov om kommunernes finansiering af visse offentlige ydelser udbetalt af kommunerne, Udbetaling Danmark og arbejdsløshedskasserne, refunderes af den kommune, der var pensionistens opholdskommune på tilkendelsestidspunktet, i op til 6 år fra det tidspunkt, hvor pensionisten er fraflyttet tilkendelseskommunen. Refusion efter stk. 2, 3, 5 og 6 udskyder retten til refusion efter 1. pkt.

Stk. 9. De udgifter, som opholdskommunen kan få dækket efter stk. 2-7, er opholdskommunens faktiske udgifter. De faktiske udgifter omfatter en forholdsmæssig andel af fællesudgifter og udgifter til ledelse og administration, der er en følge af driften af et tilbud. Hvis der for ydelsen er fastsat en takst eller beregnet et priskrav efter lov om social service, har opholdskommunen ret til refusion svarende til taksten eller priskravet.

Stk. 10. Retten til refusion efter stk. 2, 5 og 6 består, så længe borgeren har bopæl i det pågældende botilbud eller et tilsvarende botilbud eller et tilbud omfattet af stk. 3. En tidligere opholdskommunes pligt til at yde refusion i anledning af en borgers ophold i en institution efter § 110 i lov om social service består dog, indtil borgeren har erhvervet ny opholdskommune.

Stk. 11. Retten til refusion efter stk. 3 består, så længe personen har ophold i det pågældende botilbud, et andet botilbud omfattet af stk. 3 eller et tilbud omfattet af stk. 2. Retten til refusion efter stk. 3 består dog, indtil den pågældende har erhvervet ny opholdskommune.

Stk. 12. Kommuner kan uden for de tilfælde, der er nævnt i stk. 2-6, indbyrdes aftale, at en tidligere opholdskommune fortsat afholder udgifter til hjælp efter de love, der er nævnt i stk. 1. Det fastsættes i aftalen, hvor længe den skal gælde.

Stk. 13. Krav mod en tidligere opholdskommune efter stk. 2-8 skal rejses senest 3 år efter, at hjælpen er ydet. Krav efter lov om social service skal dog rejses senest 12 måneder efter, at hjælpen er ydet.

Kommunalt samarbejde

§ 9 d. Børne- og socialministeren kan efter ansøgning tillade, at forpligtelsen til at yde hjælp efter §§ 9 og 9 a overlades til en anden kommune, når overladelsen sker som led i en fælles social vagtordning.